

บทที่ 3

กระบวนการผลิต

โดยทั่วไปกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์กะหล่ำมะพร้าวจะมีลักษณะที่คล้ายกัน จึงได้แบ่งการศึกษาของแต่ละกลุ่มออกเป็นหัวข้อ วิธีดำเนินการ ระยะเวลาผลิต การจัดหาวัตถุดิบ การออกแบบแรงงานของกลุ่ม และเงินทุนหมุนเวียน ดังต่อไปนี้

3.1 ศูนย์ศิลปาชีพชัยบุรี

3.1.1 วิธีดำเนินการ

นายปลื้มจะเป็นผู้สอนให้เพื่อนบ้านเป็นช่างฝีมือ จากนั้นแต่ละคนจะรับงานไปทำตามคำสั่งซื้อ แต่อาจจะรวบรวมเก็บไว้รอขายก็ได้ โดยมารับวัตถุดิบ อาทิ ค้ำไม้ แล็กเกอร์ จากกลุ่มไปทำ ส่วนย่านลิเภา นายปลื้มกับเพื่อนบ้านจะพากันออกไปเก็บจากสวนยางในบริเวณใกล้เคียงรวมทั้งปลูกไว้เองด้วย ซึ่งต้องใช้เวลาปลูกประมาณ 1 ปี จึงจะนำมาใช้ประโยชน์ได้

ทางกลุ่มจะผลิตตามคำสั่งซื้อเป็นหลัก โดยกลุ่มจะรับคำสั่งซื้อจากทั้งต่างประเทศ บริษัทส่งออก และผู้ซื้อภายในประเทศ แล้วนำมาจัดสรรให้กับสมาชิกแต่ละคนรับไปผลิตที่บ้านของตนเองตามความสามารถ กล่าวคือ เมื่อมีคำสั่งซื้อก็จะเรียกสมาชิกมาสอบถามว่า ผู้ใดจะสามารถรับไปผลิตได้จำนวนเท่าใด ซึ่งผู้รับงานไปทำที่บ้านบางคนให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า เมื่อรับงานมาแล้ว หากทำไม่ทันก็จะขอให้เพื่อนบ้านช่วยรับไปผลิตแทน จึงสามารถผลิตสินค้าส่งให้ได้ทันเวลาตามที่ลูกค้าต้องการ

ส่วนสมาชิกเมื่อรับงานมาทำแล้ว ก็จะจัดหาวัสดุในการผลิตเองตามรูปแบบและลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ลูกค้ากำหนด เมื่อผลิตเสร็จแล้วจะนำมารวบรวมไว้ที่กลุ่มเพื่อคัดเกรด คุณภาพ และกำหนดราคาตามมาตรฐานที่ตั้งไว้ พร้อมทั้งลงบัญชีรับสินค้าจากสมาชิกแต่ละคน ส่วนการผลิตที่กลุ่มจะมีบ้างเพียงเล็กน้อย เมื่อกลุ่มรวบรวมสินค้าได้ครบตามคำสั่งซื้อแล้ว ก็จะจัดส่งให้กับบริษัทคนกลางและลูกค้าโดยตรง โดยส่งทั้งทางรถยนต์ รถไฟ และไปรษณีย์

3.1.2 ระยะเวลาผลิต

ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการผลิต จะแตกต่างกันไปตามความยากง่ายของแต่ละผลิตภัณฑ์ จากการสอบถามสมาชิกกลุ่มบางคน เช่น นางสาวลิ พรมเช็ก อายุ 44 ปี ทำงานด้านนี้มาแล้ว 14 ปี แต่จะทำเมื่อว่างจากการทำนา มีรายได้จากผลิตภัณฑ์กะหล่ำมะพร้าวประมาณวันละ 500-600 บาท สามารถทำเครื่องครัวได้ทุกชนิด และทำได้ทุกขั้นตอน ได้แก่ การตัดแต่ง ขัด ประกอบ และทาน้ำมัน ใช้

เวลาในการผลิตแต่ละชิ้นเพียง 1 ชั่วโมง ในขณะที่นายปลื้ม ชูคง ผลิตตัวกึ่งก้ามกรามใส่ไว้ในตู้กระจกโชว์ต้องใช้เวลาถึง 2 วัน

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพ จะมีฝ่ายคัดเลือกผลิตภัณฑ์เป็นผู้ตรวจสอบ ถ้าชิ้นใดยังมีผลงานไม่ได้คุณภาพตามมาตรฐาน ตัวอย่างเช่น ขั้วบริเวณขอบของผลิตภัณฑ์ยังไม่เรียบ ก็จะทำให้นำกลับไปแก้ไขใหม่ จนกว่าจะเป็นที่ยอมรับได้

ผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตออกจำหน่ายมีหลายรูปแบบ ทั้งประเภทเครื่องประดับ อาทิ สร้อยคอ ต่างหู เครื่องตกแต่งบ้าน อาทิ โคมไฟ เรือใบ กรอบรูป เครื่องใช้ในครัว อาทิ ทัพพี ช้อนส้อม ด้วยชุบไม้พาย และของใช้ต่างๆ อาทิ เข็มขัด กระเป๋าสตางค์ เป็นต้น

3.1.3 การจัดหาวัตถุดิบ

จะมีทั้งที่สั่งซื้อด้วยตนเอง และติดต่อทางโทรศัพท์ โดยสั่งซื้อจากหลายแหล่ง กล่าวคือ ถ้าเป็นกะลา จะซื้อเฉพาะกะลาที่ขูดเนื้อมะพร้าวออกแล้ว โดยซื้อจากอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ครั้ง สุราษฎร์ธานี และชุมพร ส่วนกระดาษทรายและวัสดุอื่นๆ จะสั่งซื้อจากร้านค้าในจังหวัดพัทลุง

สำหรับด้ามไม้ที่ทำจากไม้ซี่เหล็ก โรงเลื่อยขนาดเล็กในท้องถิ่นจะตัดตามขนาดมาส่งให้ ซึ่งปัจจุบันยังคงดำเนินการอยู่เพียง 2 ราย จากเดิมมีทั้งหมด 8 ราย ที่น่าสนใจ คือ โรงเลื่อยคังกล่าว เป็นกิจการประเภทที่ทำอยู่ภายในบริเวณบ้าน และจากการไปสังเกตที่บ้านของนายสมหมาย หนูนเกต อยู่ในอำเภอเมืองพัทลุง ซึ่งเป็นคนทำด้ามไม้ซี่เหล็กและไม้ตาลหนึ่งในสองราย พบว่า มีเครื่องเลื่อยแยกไม้ซุง ประกอบด้วยเครื่องที่ใช้ใบเลื่อยวงเดือน 1 เครื่อง และเครื่องที่ใช้ใบเลื่อยซอยให้ได้ขนาดตามที่ต้องการอีก 1 เครื่อง นายสมหมาย หนูนเกตเล่าว่า เดิมใช้เครื่องเลื่อยซอยแบบใช้มือโยกขึ้นลง ซึ่งเป็นใบเลื่อยที่กินเนื้อไม้ทางเดียว คือ ตอนโยกลง ทำให้ได้เนื้องานช้า จึงได้ดัดแปลงเป็นเครื่องที่ใช้มอเตอร์ไฟฟ้าหมุนใบเลื่อยที่เป็นวงกลมรี โดยหมุนไปทางแกนวงกลม 2 วง ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางของวงกลม 16 นิ้ว มีระยะห่างระหว่างแกนวงกลม (จากจุดศูนย์กลางถึงจุดศูนย์กลาง) ประมาณ 40 นิ้ว ส่วนใบเลื่อยกว้าง 3/4 นิ้ว เครื่องเลื่อยนี้จะใช้ตัดแต่งด้ามไม้ที่จะนำไปใช้ประกอบกับกะลามะพร้าว จากความคิดริเริ่มดัดแปลงเครื่องเลื่อยให้มีลักษณะดังกล่าว ทำให้เป็นที่สนใจของทั้งคนไทยและชาวต่างชาติมาเยี่ยมชมกิจการและถ่ายเป็นวิดีโอไปด้วย ทั้งนี้ เพื่อนำแนวคิดการดัดแปลงเลื่อยโค้งไปทำตามต่อไป

อย่างไรก็ดี จากการไปสังเกตการณ์ที่บ้านของนายบุญเลิศ ทองช่วย อยู่ในอำเภอควนขนุน จังหวัดพัทลุง ซึ่งเป็นเจ้าของโรงเลื่อยอีกแห่งหนึ่ง ก็ปรากฏว่ามีการใช้เครื่องเลื่อยแบบเดียวกับที่บ้านของนายสมหมาย หนูนเกต และปรากฏว่า ในระยะหลังนายปลื้ม ชูคงจะสั่งซื้อจากที่นี่มากกว่า ในบริเวณบ้านของนายบุญเลิศ ทองช่วยมีท่อนไม้ซี่เหล็กขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 8-14 นิ้ว ยาว 26 นิ้ว กองอยู่หลายท่อน รวมทั้งไม้ตาลที่มีขนาดใกล้เคียงกัน ก็มีกองอยู่ด้วยเช่นกัน แต่มีจำนวนน้อยกว่า ซึ่งนายบุญเลิศ ทองช่วย ได้บอกว่า ซื้อไม้ซี่เหล็กมาท่อนละ 100 บาท โดยผู้ขายนำไม้มาจากอำเภอ

ลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช นอกจากนี้ ยังมีไม้จากจังหวัดสุราษฎร์ธานีและชุมพรมาขายด้วย โดยเร่ขายด้วยรถบรรทุก 10 ล้อ โรงเลื่อยแห่งนี้ผลิตทั้งค้ำมัทพี ซ้อน ตะเกียบ ฯลฯ ที่ยังไม่ได้ ตกแต่งส่งให้กับกลุ่มของนายปลื้ม ชูคง การผลิตแต่ละครั้งจะผลิตตามคำสั่งซื้อเป็นหลักโดยเฉลี่ย สามารถผลิตได้วันละประมาณ 1,000 ชิ้น ราคาขายส่งมีหลากหลาย ตัวอย่างเช่น ค้ำมัทพีดักข้าว (ไม้ตาล) ค้ำมละ 7 บาท ซ้อนซูป (ไม้ซี่เหล็ก) คั้นละ 5 บาท ซ้อนดักข้าว (ไม้ซี่เหล็ก) คั้นละ 3.50 บาท ค้ำมจวก (ไม้ซี่เหล็ก) ค้ำมละ 2.50 บาท ตะเกียบ (ไม้ตาล) อันละ 1 บาท นอกจากผลิตส่งให้ กลุ่มของนายปลื้ม ชูคง แล้ว นายบุญเลิศ ทองช่วย ยังผลิตส่งให้กับกลุ่มบ้านควนน้อย ตำบลพนมวังก อำเภอกวนขนุนด้วย

3.1.4 การออกแบบ

โดยปกตินายปลื้ม ชูคงจะเป็นคนคิดริเริ่ม แต่มีลูกค้าบางคนวาดเป็นต้นแบบมาให้ดู หรือ นำของตัวอย่างมาให้ผลิตตามด้วยก็มี แต่ในบางครั้งอาจจะต้องทำให้ดูก่อนว่าเป็นที่พอใจหรือไม่ สมาชิกกลุ่มก็มีส่วนช่วยคิดแบบให้บ้าง เช่น ชูเศรียอาหาร เป็นต้น การออกแบบผลิตภัณฑ์จะ คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และความต้องการของตลาดประกอบกันไป ส่วนตัวของ นายปลื้ม ชูคง ไม่เคยไปดูงานที่อื่น นอกจากเป็นวิทยากรบรรยายให้แก่กลุ่มอื่นๆ เท่านั้น

3.1.5 แรงงานของกลุ่ม

ปัจจุบันมีสมาชิก 104 คน อาศัยอยู่ตามครัวเรือนต่างๆ ในหมู่บ้านเดียวกันและหมู่บ้านอื่นๆ ทั้งที่อยู่ในอำเภอเดียวกันและต่างอำเภอ ทุกคนจะรับงานไปทำที่บ้าน ส่วนที่บ้านนายปลื้ม ชูคง ซึ่งเป็นที่ทำการกลุ่มด้วย มีแรงงานอยู่ 3 คนที่ช่วยกันผลิต ทำหน้าที่ขาย และรับคำสั่งซื้อ ลักษณะของ แรงงานจะไม่มีแบ่งเป็นช่างฝีมือหรือช่างทั่วไป เพราะทุกคนสามารถทำได้ โดยในระยะแรกอาจ จะต้องนำกลับไปแก้ไขบ้าง เนื่องจากยังมีคุณภาพไม่ดีเท่าที่ควร แต่ในปัจจุบันไม่มีแล้ว เพราะทุกคนทราบดีว่า ควรทำให้มีความประณีตมากขึ้นเพียงใด

กลุ่มนี้จึงไม่มีปัญหาการขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากมีการกระจายงานไปยังหมู่บ้านอื่นๆ ด้วย ในบางเวลาจะมีชาวบ้านจากอำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราชมารับงานไปทำด้วย จึง สามารถรับคำสั่งซื้อได้เป็นจำนวนมาก ยกเว้นในกรณีที่ต้องการให้ได้สินค้าในเวลาอันจำกัด ที่อาจ จะผลิตส่งให้ไม่ทัน

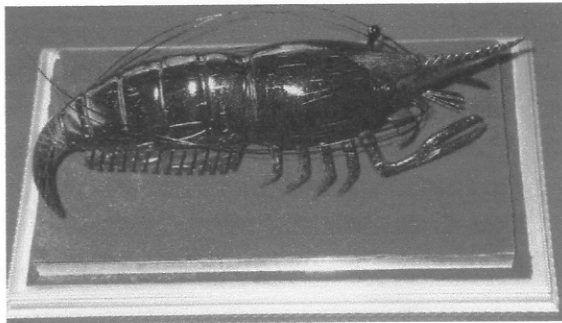
ในด้านการกำหนดค่าแรง จะใช้วิธีเหมาจ่ายเป็นรายชิ้น เช่น ตะหวัด จะจ่ายชิ้นละ 15 บาท และหักเข้ากลุ่มร้อยละ 3 และจะจ่ายภายในวันเดียวกันกับวันที่ผู้สั่งซื้อมารับสินค้า หรือโอนเงินเข้า บัญชี ส่วนวิธีกำหนดค่าแรง จะประเมินภายใต้หลักเกณฑ์ของค่าวัสดุ และเวลาที่ควรใช้ในการ ทำงานแต่ละชิ้น โดยร่วมกำหนดกับสมาชิก แต่ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงราคาขายที่ไม่แพงจนเกินไปด้วย

3.1.6 เงินทุนหมุนเวียน

ในระยะแรกใช้เงินทุนส่วนตัวประมาณ 500 บาท เพราะยังใช้เครื่องมือง่ายๆ เช่น ตะไบ มีดขูด สว่าน เลื่อยเหล็ก เป็นต้น ต่อมาได้รับความช่วยเหลือจากกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ เช่น ตะไบ เลื่อย เครื่องขัดกระดาษทราย เป็นต้น รวมทั้งให้เงินสนับสนุนด้วย เช่น ในปี 2535 เคยได้รับบงช่วยเหลือถึง 6.8 แสนบาททำให้สามารถสร้างยอดขายได้ถึง 3.3 ล้านบาทในปีเดียวกัน ส่วนในปี 2538 ได้รับเงินสนับสนุน 8 หมื่นบาท โดยไม่ต้องชำระคืน ซึ่งทางกลุ่มได้ปล่อยให้โรงเลื่อยที่เลื่อยค้ำไม้ส่งให้กลุ่มผู้ไปจำนวน 4 หมื่นบาท เพื่อใช้ซื้อไม้ ส่วนที่เหลือก็ฝากธนาคารไว้

ในปัจจุบัน ทางกลุ่มมีเงินทุนอย่างเพียงพอ แม้จะมีธนาคารออมสินมาเสนอให้กู้ตามโครงการธนาคารประชาชน แต่กลุ่มไม่ต้องการสร้างหนี้สินเพิ่ม เพราะมีความเห็นว่า เมื่อมีเงินอยู่ในมืออาจจะนำไปใช้ในทางที่ก่อหนี้เพิ่มขึ้นอีกก็ได้

สำหรับค่าเครื่องมือที่ใช้ในการผลิต แต่ละครัวเรือนจะลงทุนเองประมาณ 5,000 บาท เพื่อซื้อเครื่องมือแบบธรรมดา ยกเว้น งานประณีต เช่น การเจาะรูทำจุก ทัพพี จะมีเครื่องเจาะที่จัดตั้งเป็นส่วนกลางให้ใช้ร่วมกัน ปัจจุบันมีอยู่ทั้งหมด 20 เครื่อง โดยจะติดตั้งไว้ที่บ้านใดบ้านหนึ่งของแต่ละกลุ่มๆ ละประมาณ 3 หลัง และมอบให้เจ้าของบ้านที่นำเครื่องเจาะไปติดตั้งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบ ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มนี้จะนำมาแสดงเป็นตัวอย่าง คือ กุ้งในตู้กระจก ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3.1 : กุ้งในตู้กระจกของศูนย์ศิลปาชีพชัยบุรี

3.2 กลุ่มบ้านหน้าถ้ำ

3.2.1 วิธีดำเนินการ

กลุ่มนี้จะใช้วิธีแบ่งให้สมาชิกผลิตออกมาเป็นชิ้นส่วนต่างๆ ของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด แล้วนำมาประกอบที่ทำการกลุ่ม ตัวอย่างเช่น แก้วไวน์ทำด้วยกะลา จะมอบให้สมาชิกรับงานในส่วนที่เป็นแก้วไวน์ไปทำ โดยคัดกะลามะพร้าวให้เป็นตัวแก้วไวน์ และซัดจนเรียบร้อย แล้วนำมาติดก้านแก้วซึ่งทำด้วยไม้ที่กลุ่ม

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาจำหน่าย ส่วนใหญ่จะผลิตตามคำสั่งซื้อ ฤดูกาล รวมทั้งวัตถุดิบที่จัดหามาได้ แล้วสร้างรูปแบบตามวัตถุดิบนั้น เช่น ในช่วงฤดูแล้ง มะพร้าวจะถูกเล็ก และบางต้นก็จะมีลูกขาวรี จึงต้องประดิษฐ์เป็นผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับรูปแบบของกะลาที่ได้มานั้น ในอดีตเคยได้รับคำสั่งซื้อเป็นตะเกียงอลาคินที่ทำด้วยกะลามะพร้าวจำนวน 3,000 ชิ้น แต่ไม่สามารถรับงานนั้นเพราะหาวัตถุดิบไม่ได้

นอกจากจะผลิตตามคำสั่งซื้อแล้ว ในบางครั้งก็จะผลิตตามสมัยนิยม เช่น ลูกปัดสร้อยคอที่ทำด้วยกะลามะพร้าวที่ตัดแบ่งเป็นเม็ดเล็กๆ เป็นต้น แต่เคยทดลองผลิตในรูปแบบใหม่ๆ ด้วย ได้แก่ งานลูกปัดที่นำมาร้อยเป็นกระเป่า สร้อย เข็มขัด และกำไล แล้วนำออกไปแสดงตามงานแสดงสินค้าต่างๆ ซึ่งได้รับความนิยมมากเช่นกัน ผลิตภัณฑ์ที่เคยได้รับคำสั่งซื้อจำนวนมาก ได้แก่ เชิงเทียน กระชুমเสื้อ ชันน้ำ โถใส่ข้าว คิดเป็นเงินประมาณ 3 ล้านบาท โดยกำหนดให้ทยอยส่งภายใน 6 เดือน อย่างไรก็ตามในกรณีที่ผลิตส่งให้ไม่ทันตามกำหนด ก็จะล่าช้าไม่เกิน 7 วัน

3.2.2 ระยะเวลาในการผลิต

ระยะเวลาในการผลิตต่อชิ้น บางผลิตภัณฑ์ต้องใช้เวลาราว 15 วัน ได้แก่ โคมไฟ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่ตั้งโชว์และให้แสงสว่างได้ด้วย ส่วนชิ้นที่ใช้เวลาผลิตไม่มากนัก ได้แก่ ซ้อนส้ม ที่สามารถผลิตได้ประมาณ 30 ชิ้นต่อวัน และสร้อยคอ ประมาณ 20 เส้นต่อวัน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย จากการสอบถามนางยุพิน อินทร์นัย อายุ 44 ปี ซึ่งทำงานด้านนี้มานาน 3 ปีเศษ และทำเฉพาะงานนี้เท่านั้น โดยทำตลอดวัน มีรายได้ประมาณวันละ 100-200 บาท สามารถทำการผลิตชิ้นได้ทุกประเภท มีหน้าที่คัดแต่ง ใช้เวลาผลิตประมาณ 2-3 นาทีต่อชิ้น ในขณะที่นางซา ปุติวา อายุ 60 ปี มีประสบการณ์ประมาณ 5 ปี ทำเฉพาะงานนี้เช่นกัน แต่ทำเพียงวันละ 5 ชั่วโมง มีรายได้ประมาณวันละ 100-150 บาท มีความชำนาญทางด้านการผลิตชิ้น ด้วย มีหน้าที่ซัดกะลา ใช้เวลาซัดประมาณ 1-2 นาทีต่อใบ

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกมาจำหน่ายมีหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเครื่องใช้ในครัว อาทิ ชุดกาแฟ ทัพพี ชุดออเคิร์ฟ เครื่องประดับ อาทิ สร้อยคอ ปิ่นปักผม และของใช้ต่างๆ อาทิ กระชুম ที่วางสบู่

3.2.3 การจัดหาวัตถุดิบ

จากเดิมที่เคยใช้ไม้ซี้เหล็กเป็นส่วนใหญ่ ในปัจจุบันมีปัญหาอยู่บ้าง เนื่องจากไม้ซี้เหล็กเริ่มหาได้ยาก จึงต้องใช้ไม้หลัดต้นแทนด้วย โดยหาซื้อจากท้องถิ่นในราคานี้จะ 12.50 บาท ซึ่งผู้ขายจะมาติดต่อที่กลุ่มเอง ส่วนวัสดุอื่น เช่น กระจาษทราย น้ำมันมะกอก เบปียอยล์ของจอห์นสัน จะซื้อจากกรุงเทพฯ เนื่องจากของในท้องถิ่นมีราคาแพงกว่ากรุงเทพฯ เช่น กระจาษทราย ราคาในภาคใหญ่สูงกว่ากรุงเทพฯ ประมาณเมตรละ 30 บาท เป็นต้น ส่วนกะลาจะมีพ่อค้ามาติดต่อขายที่กลุ่มเองเช่นกัน โดยเป็นของที่มาจากจังหวัดยะลา ส่วนไม้หลัดต้นจะซื้อจากพ่อค้าท้องถิ่น¹ และให้สมาชิกมารับจากกลุ่มไปทำอีกต่อหนึ่ง

3.2.4 การออกแบบ

นางบุญธรรม มะโนเพชร จะเป็นผู้ริเริ่มคิดแบบเอง โดยดูตัวอย่างจากของต่างประเทศที่เคยเดินทางไปทัศนศึกษา รวมทั้งผลิตของผู้อื่นก็นำมาเป็นแนวคิดด้วย นอกจากนี้ ถูกค้าอาจจะนำของตัวอย่างมาให้ผลิตตาม หรือเขียนเป็นต้นแบบมาให้ดู แต่ส่วนใหญ่จะใช้ตามแบบที่กลุ่มมีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม หากผู้ซื้อต้องการให้ผลิตตามของตัวอย่างที่นำมา นั้น ก็จะคิดราคาในระดับที่สูงกว่าปกติ

หลักในการออกแบบ จะคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ความสวยงาม และความปลอดภัย (กรณีที่ใช้กับอาหาร และการรับน้ำหนัก) เป็นหลัก ซึ่งการที่ได้ไปดูงานทั้งในต่างจังหวัดและต่างประเทศได้ทำให้เกิดแนวคิดดังกล่าวตามมา ตัวอย่างเช่น การออกแบบไม้ชิงไวน์ ด้วยไม้สนม มีคปากเนย และชอนดักสลัด เมื่อเห็นตัวอย่างจากต่างประเทศที่ทำด้วยพลาสติก ก็นำมาผลิตตามแบบนั้นโดยใช้กะลาเป็นวัตถุดิบแทน

จากแนวคิดที่ต้องการให้ผลิตภัณฑ์มีความสวยงาม โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ที่ทำด้วยลูกปัดกะลามะพร้าว กลุ่มนี้จึงได้ศึกษาวธีเจาะกะลาให้ออกมาเป็นลูกปัด โดยใช้เครื่องเจาะที่คิดแปลงดอกส่วนให้มีเกลียวพิเศษติดตั้งกับแท่นเจาะ เมื่อเจาะกะลาแล้วจะได้ลูกปัดกะลาขนาดเล็กที่มีรูตรงกลาง เมื่อขัดจนเรียบแล้ว ก็สามารถนำมาร้อยเป็นสร้อยคอ เข็มขัด หรือกระเป๋าถือของสตรีได้ ส่วนที่เหลือของกะลาที่เป็นรูนั้น ก็จะนำไปทำเป็นโคมไฟ ที่ใส่ปากกาหรือเครื่องหอมที่มีลักษณะคล้ายกับกระปุกต่อไป อย่างไรก็ตาม การขัดลูกปัดกะลาของกลุ่มนี้ยังต้องใช้วิธีร้อยลูกปัดในเส้นลวด

¹ นายวราจิต มุสิกวงศ์ นักวิชาการป่าไม้ 3 สำนักงานป่าไม้จังหวัดสงขลา ให้ข้อมูลว่าไม้หลัดต้นเป็นไม้ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกับไม้ตะเคียนทรายและไม้พยอม อาจเรียกอีกชื่อว่า ไม้ก้นต้น มีเนื้อแข็งปานกลาง เนื้อละเอียด สีขาวปนเหลือง และมีเส้นแทรกในสีขาวชัดเจน เป็นไม้พื้นเมืองและมีการนำเข้ามาจากมาเลเซียด้วย ซึ่งนางบุญธรรม มะโนเพชรอธิบายว่า ไม้หลัดต้นดีกว่าไม้ซี้เหล็ก เพราะเนื้อไม้เหนียวและแข็งกว่า รวมทั้งไม้บดด้วย

แล้วใช้มือจับลูกบิดขึ้นไปขัดกับกระดาษทรายที่หมุนด้วยมอเตอร์ จึงยังต้องใช้เวลาคัดในชั้นตอนนี้มาก เพราะลูกบิดมีขนาดเล็กทำให้จับได้ยากมาก

ลูกบิดกะลามะพร้าวดังกล่าว เคยมีชาวเคนมาร์มาคิดต่อเมื่อปี 2536 เพื่อตั้งซื้อเดือนละ 1 ล้านเม็ค แต่ไม่สามารถผลิตส่งให้ได้ เพราะต้องเจาะให้เป็นเม็ดและใช้มือจับเพื่อขัดให้เรียบ ซึ่งทำได้ช้า แต่ปัจจุบันหลังจากปรับปรุงเครื่องเจาะและใช้เครื่องมือคล้ายคีมสำหรับจับลูกบิดเพื่อขัดแล้ว สามารถผลิตเพิ่มขึ้นถึงวันละ 150 เม็ดต่อคน ซึ่งสามารถทำส่งได้ประมาณ 500,000 เม็ดต่อเดือน แต่ปรากฏว่า ชาวเคนมาร์คนนั้นขาดการติดต่อจนถึงปัจจุบัน

นอกจากนี้ นางบุญธรรม มะโนเพชร ยังพยายามนำวัสดุอื่นมาประยุกต์ใช้กับกะลามะพร้าวด้วย ตัวอย่างเช่น ใช้เปลือกผลไม้ชนิดหนึ่งจากอินโดนีเซียพอกด้วยไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ให้เปลี่ยนสีจากสีน้ำตาลเป็นสีขาว ผสมกับเปลือกลูกยางพาราและกะลามะพร้าวที่เจาะรูแล้ว ทำเป็นที่แขวนโชว์ เป็นต้น

คนออกแบบของกลุ่มนี้ นอกจากตัวนางบุญธรรม มะโนเพชรแล้ว ช่างฝีมือของกลุ่มก็ยังช่วยออกแบบด้วย เช่น สร้อยคอ เป็นต้น รวมทั้งลูกชายของนางบุญธรรม มะโนเพชร ที่กำลังเรียนทางด้านศิลปะก็ช่วยออกแบบให้ด้วยเช่นกัน โดยเคยออกแบบให้ใช้กะลาผลิตเป็นที่ใส่เทียน กระเป๋าสะพาย ที่แขวนโชว์ และที่ใส่สบู่

3.2.5 แรงงานของกลุ่ม

มีทั้งที่มาทำที่กลุ่ม และรับงานไปทำที่บ้าน โดยช่างที่ทำประจำที่กลุ่มมีจำนวน 17 คน ซึ่งจะมาทำเมื่อว่างจากภาระงานอื่น และทำอยู่ที่บ้านของตนเองอีก 13 คน ส่วนใหญ่มีฝีมือใกล้เคียงกัน จึงไม่ได้แบ่งประเภทของช่างว่า เป็นช่างฝีมือกี่คนและช่างธรรมดาอีกกี่คน แต่ทางกลุ่มก็ยังมีปัญหาของการขาดแคลนช่างในบางช่วงเวลาดังกล่าว เพราะกลุ่มให้การสนับสนุนผู้ที่ต้องการความก้าวหน้าได้ศึกษาเพิ่มเติมที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเมื่อสำเร็จระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและหางานใหม่ได้แล้วก็จะลาออกไป ทำให้กลุ่มต้องหากคนใหม่มาฝึกให้เป็นช่างเพื่อทดแทนคนเก่าอยู่เสมอ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาเกี่ยวกับแรงงานซึ่งเป็นคนในท้องถิ่นและยังมีความชำนาญไม่มากนัก รวมทั้งไม่ค่อยมีความอดทนด้วย จึงทำให้ได้ผลงานน้อยลง

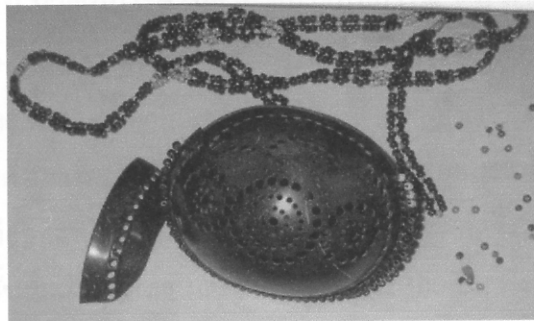
ในด้านการกำหนดค่าแรงงาน จะใช้วิธีเหมาจ่ายเป็นรายชิ้น คนที่ทำจากบ้านตนเองจะได้ค่าแรงมากกว่ามาทำที่กลุ่ม ตัวอย่างเช่น ถ้าทำที่กลุ่มได้ชิ้นละ 4 บาท หากทำที่บ้านจะได้ชิ้นละ 5 บาท อย่างไรก็ตาม คนทำที่บ้านจะต้องจัดหาวัสดุคิบเอง ส่วนคนทำที่กลุ่ม ทางกลุ่มจะจัดหาวัสดุคิบให้สำหรับเกณฑ์ในการกำหนดค่าแรง จะจ่ายตามฝีมือ โดยในระยะแรกซึ่งยังมีความชำนาญไม่มากนัก จะมอบงานให้ทำในชั้นตอนที่ง่ายและจ่ายให้ชิ้นละ 1.75 บาท ในขณะที่จ่ายให้ช่างที่มีความชำนาญ 2 บาท โดยหักไว้ 0.25 บาท เพื่อจ่ายให้กับคนที่ช่วยขัดเกลาคิดให้ดีขึ้น (แต่โดยทั่วไปมักจะช่วยกันทำมากกว่า) ต่อมาเมื่อฝึกงานจนเก่งขึ้นแล้ว ก็จะได้รับค่าแรงเพิ่มขึ้น ซึ่งจะใช้วิธีกำหนดตามความ

เหมาะสม ตัวอย่างเช่น การทำด้วยไอสคริม จะให้ผู้ที่เป่าเป็นช่างกำหนดค่าแรงของตนเองก่อนว่าควรจะได้เท่าใด จากนั้นจะซักถามว่าคิดเงินในแต่ละขั้นตอนเท่าใด ทำไมจึงคิดสูงกว่าอีกขั้นตอน และหากลูกค้าขอลดราคาจะว่าอย่างไร เนื่องจากค่าวัสดุคิบ อาทิ กาว กระดาษทราย มีเกณฑ์การคิดค่าใช้จ่ายที่แน่นอนแล้ว ส่วนการจ่ายค่าแรงทางกลุ่มจะจ่ายทุก 15 วัน และหักเงินไว้ร้อยละ 3 เป็นค่าจำหน่ายด้วย

3.2.6 เงินทุนหมุนเวียน

ในตอนเริ่มต้นได้รับเงินกู้จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจำนวน 10,000 บาท เสียดอกเบี้ยร้อยละ 11 ต่อปี ต่อมาได้มีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เมื่อปี 2541 กำหนดค่าหุ้นไว้หุ้นละ 100 บาท สมาชิกเมื่อเริ่มก่อตั้งกลุ่มมีจำนวน 112 คน และเพิ่มเป็น 200 กว่าคนในปี 2544 นอกจากนี้ ยังมีคนที่อยู่นอกกลุ่มผลิตภัณฑ์กะลามาสมัครเป็นสมาชิกด้วย ในด้านการบริหารเงินทุน ทางกลุ่มสามารถขอใช้เงินของกลุ่มออมทรัพย์ได้ โดยการทำสัญญากู้ยืม นอกจากนี้ ยังได้กู้ยืมจากธนาคารออมสินอีก 200,000 บาท เมื่อปี 2544 เพื่อให้สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์กู้ยืมไปใช้อีกต่อหนึ่ง

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มนี้ที่จะนำมาแสดงเป็นตัวอย่าง คือ กระเป๋าสะพาย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3.2 : กระเป๋าสะพายของกลุ่มบ้านหน้าถ้ำ

3.3 กลุ่มหัตถกรรมคนพิการบ้านสระแก้ว

3.3.1 วิธีดำเนินการ

กลุ่มนี้มีการผลิตทั้งในที่ทำการกลุ่มและกระจายงานให้สมาชิกไปทำที่บ้าน โดยกลุ่มจะเป็นทั้งสถานที่ผลิตและฝึกอบรมให้กับคนพิการที่สนใจมาฝึกเป็นช่างฝีมือด้วย

ลักษณะการผลิต จะมีทั้งที่แบ่งให้แต่ละคนผลิตเป็นชิ้นส่วนและส่งมาประกอบ เช่น ไม้กระปุกอมสกิน ที่เสียบปากกาที่มีปลากัดติดอยู่ด้วย เป็นต้น และสมาชิกผลิตเองทุกชิ้นตอนจนเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เช่น พวงกุญแจ กระดุม สร้อยคอ กรอบพระ เป็นต้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผลิตภัณฑ์ขนาดเล็ก

3.3.2 ระยะเวลาผลิต

ระยะเวลาที่ต้องใช้ในการผลิตของกลุ่มนี้ บางคนทำเพียงบางส่วนของชิ้นงาน จึงใช้เวลาไม่มากนัก เช่น นายเกรียงศักดิ์ ทองอ่อน อายุ 21 ปี ถูกตัดขาข้างขวาจากอุบัติเหตุขับขีรถจักรยานยนต์ชนกับรถตู้โดยสาร มีประสบการณ์ทางด้านนี้ 3 ปี ทำงานวันละ 10 ชั่วโมง มีรายได้ประมาณวันละ 120 บาท รับผิดชอบทางด้าน การตัดแต่งและทาแล็กเกอร์ ใช้เวลาทำประมาณ 20 นาทีต่อชิ้น ส่วนนายสมัท ชั่วชู อายุ 20 ปี ป่วยเป็นโรคโปลิโอ มีประสบการณ์ 1 ปี ทำเฉพาะงานนี้เช่นกัน มีรายได้ประมาณเดือนละ 1,200-1,500 บาท โดยทำตลอดวัน มีหน้าที่ขัดและประกอบ ใช้เวลาทำประมาณ 5 นาทีต่อชิ้น ในขณะที่นายไพโรจน์ คงศรีเจริญ อายุ 28 ปี ป่วยเป็นโรคโปลิโอ ทำงานกับกลุ่มมาแล้ว 4 ปี มีความชำนาญทางด้าน การฉลุ ได้แก่ ที่วางสบู่ ปิ่น จีสร้อย พวงกุญแจ กระเป่า โคมไฟ และ สัตว์เล็ก จะใช้วิธีทำที่เดียวทั้งหมดในแต่ละขั้นตอน เช่น ถ้าจะผลิตจีสร้อย 100 ชิ้น ก็จะตัดกะลาให้ได้ขนาด 100 ชิ้น จากนั้นก็แต่งขอบทั้ง 100 ชิ้น และขัดทั้ง 100 ชิ้น ซึ่งจะใช้เวลาทั้งหมดประมาณ 1 สัปดาห์ โดยทำตลอดวัน มีรายได้ประมาณเดือนละ 8,000-13,000 บาท

ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตออกจำหน่าย ส่วนมากจะเป็นเครื่องใช้ในครัว เช่น ทัพพี ถ้วยชาม เครื่องประดับ อาทิ กำไล กิ๊บ เครื่องตกแต่งบ้าน อาทิ โคมไฟ ห่าน และของใช้ต่างๆ อาทิ ที่เสียบปากกา กระปุกอมสกิน หรือผลิตตามที่ลูกค้าสั่ง

3.3.3 การจัดหาวัตถุดิบ

การจัดหาเวลา ไม่ค่อยมีปัญหา เพราะมีผู้ขายจะนำมาเสนอขายที่กลุ่ม ส่วนไม้ที่เหลือจะไปหาซื้อตามเชิงเขาหลวงและเขาพรายดำ ในอำเภอติสต์ จังหวัดนครศรีธรรมราชด้วยตนเอง โดยเลือกไม้ที่มีขนาดใช้งานได้ และซื้อมาทั้งคัน จากนั้นก็จ้างชาวบ้านเลื่อยให้เป็นท่อนๆ ทั้งนี้ จะเดินทางไปซื้อประมาณ 3 เดือนต่อครั้ง ซื้อแต่ละครั้ง 1 คันรถปิคอัพเป็นเงินประมาณ 3 หมื่นบาท เมื่อได้ไม้มาแล้ว ก็จะจ้างโรงเลื่อยขนาดเล็กที่ตำบลคอนคา อำเภอท่าศาลา ให้ช่วยเลื่อยซอยจนมีขนาดเล็กพอ

เหมาะที่จะใช้ทำเป็นค้ำม หรือกลิ้งให้ได้รูปแบบตามที่ต้องการ โรงเลื่อยที่กลุ่มไปจ้างให้เลื่อยดังกล่าว เจ้าของก็มีลูกเป็นคนพิการเช่นกัน

สำหรับวัสดุอื่นๆ เช่น กระจกทราย ชะแล็กส์ เป็นต้น จะเดินทางไปซื้อจากตลาดในตัวเมืองนครศรีธรรมราช โดยกลุ่มจะซื้อวัตถุดิบทุกชนิดด้วยเงินสด แม้จะมีบางร้านค้าให้เครดิตก็ตาม ในกรณีที่สมาชิกรับงานไปทำที่บ้าน ก็จะมารับวัสดุบางอย่างจากกลุ่มไปด้วย เช่น กระจกทราย เป็นต้น และจะหักเงินค่าวัสดุนั้นเมื่อมารับเงินค่าผลิตภัณฑ์ แต่ก็ยังมีวัตถุดิบบางอย่างที่สมาชิกจัดซื้อเอง เช่น กะลา เป็นต้น ในด้านอุปกรณ์การผลิต เช่น แท่นเจาะ มอเตอร์ซัดให้เรียบ เป็นต้น สมาชิกที่รับงานไปทำที่บ้านจะซื้อมาจากกลุ่มไปใช้ และเมื่อจัดซื้อไว้ใช้เองแล้ว ก็จะนำอุปกรณ์ดังกล่าวมาคืนกลุ่มเพื่อให้สมาชิกรายอื่นได้นำไปใช้ต่อไป

นอกจากสมาชิกที่เป็นคนพิการจะผลิตสินค้าส่งกลุ่มแล้ว ทางกลุ่มยังรับซื้อผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยคนที่มีร่างกายปกติด้วย เช่น ทพพีที่ทำด้วยไม้ตาล เป็นต้น แต่มีเงื่อนไขว่า จะต้องให้ทางกลุ่มเข้าไปปรับปรุงคุณภาพก่อน ปัจจุบันมีอยู่ประมาณ 6-7 คนที่นำสินค้ามาขายให้กับกลุ่ม อย่างไรก็ตามหากไม่ยินยอมปฏิบัติตามเงื่อนไขของทางกลุ่ม ก็จะไม่รับซื้อไว้

3.3.4 การออกแบบ

ส่วนใหญ่ นายฉัตรชัย หมวกช่วย จะเป็นคนออกแบบเอง โดยคำนึงถึงความสวยงาม และการใช้ประโยชน์ได้ด้วย เช่น ที่เสียบปากกาที่มีปลากัดติดอยู่ และโก๋ชนที่สามารถใส่เศษสตางค์ได้ เป็นต้น โดยนายฉัตรชัย หมวกช่วย กล่าวว่า แนวคิดในการออกแบบมักเกิดจากความรูสึกและอารมณ์ศิลปะในขณะนั้น ตัวอย่างเช่น การเจาะปีกโก๋ หรือการเพิ่มลายในตัวกระเป๋าสะพาย ซึ่งมีความสวยงามอ่อนช้อยอยู่ในตัวผลิตภัณฑ์นั้น และการออกแบบจะเน้นลวดลายไทยเป็นส่วนใหญ่

นอกจากนี้ กรณีที่ลูกค้านำแบบมาให้ผลิตตามนั้น หากทางกลุ่มเห็นว่ายังไม่สวยเท่าที่ควร ก็จะแนะนำให้ปรับปรุงแก้ไขใหม่ แต่ถ้าลูกค้ายังยืนยันให้ทำแบบเดิม ก็จะไม่รับทำให้ ซึ่งก่อนหน้านี้เมื่อ 2 ปีที่แล้ว ลูกค้าส่วนใหญ่จะนำของตัวอย่างมาให้ดู แต่ปัจจุบันจะใช้วิธีเขียนเป็นรูปผลิตภัณฑ์ส่งมาให้ดูทางแฟกซ์แทน

ในระยะเริ่มต้นกิจการ จะผลิตตามความคิดที่อยากทำ และเมื่อรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้ประมาณ 1 คันรถปิกอัพ ก็จะนำไปเร่ขายตามร้านค้า แต่ต่อมาจะผลิตตามที่ลูกค้าต้องการ ดังตัวอย่างในอดีตที่เคยนำสินค้าไปเสนอขายที่เกาะเต่า มีลูกค้าคนหนึ่งบอกว่า อยากได้กระเป๋าเวลาที่ไม่มีโลหะผสมอยู่ เขาจึงกลับมานั่งพิจารณาลักษณะของกะลาและคิดรูปแบบที่จะผลิตออกมา ซึ่งต้องใช้เวลาราว 2 วัน จึงสามารถออกแบบเป็นกระเป๋าสะพาย ที่ใช้กะลาผลิตทั้งตัวกระเป๋าและฝาปิด โดยทำให้ฝาปิดได้ด้วยการขัดเคือยที่ฝากระเป๋ากับขอบของตัวกระเป๋าไว้ เมื่อจะเปิดก็ใช้วิธีกดและดึงออก ส่วนสายสะพายใช้เชือกปอขนาดเล็กถักเป็นเกลียวทั้งเส้นและผูกติดกับตัวกระเป๋าไว้อย่างแน่นหนา

นายฉัตรชัย หมวกช่วย ยังได้เปิดโอกาสให้สมาชิกของกลุ่มออกแบบผลิตภัณฑ์เองด้วย โดยให้สัมภาษณ์ว่า “...ผมจะชี้แนะแนวทางและให้ไปผลิตเองและนำมาให้ดู เช่น กับผม เองงานมี สไลด์ง่ายๆ นกป้อนเหยื่อให้ลูก ตักแตนอยู่บนยอดหญ้า มาติดผม อย่างี้อะไรทั้งสิ้น แต่คงรูปร่าง สภาพเดิมของกะลาให้มากที่สุด...” ซึ่งปรากฏว่า มีสมาชิกบางคนได้ออกแบบและผลิตเป็นตัวเต่า กระปุกออมสิน และพวงกุญแจ มาส่งให้กลุ่มเพื่อวางขายต่อไป

ทางกลุ่มยังคงนำผลงานที่ผลิตได้ ส่งเข้าประกวดในงานประเพณีเทศกาลเดือนสิบของ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นประจำด้วย

3.3.5 แรงงานของกลุ่ม

ปัจจุบันมีช่างฝีมือประจำอยู่ที่กลุ่ม 7 คน โดยมีคนที่มาฝึกใหม่อีก 2 คน ทั้งนี้ นายฉัตรชัย หมวกช่วย จะเป็นคนคิดค้นเทคนิคและพัฒนาวิธีการผลิตให้กับแรงงานในกลุ่ม ส่วนชิ้นงานก็จะทำ ให้ดูเป็นตัวอย่างในตอนแรกก่อน จากนั้นจึงมอบให้สมาชิกรับไปผลิตตาม และเขาจะพยายาม พัฒนาขั้นตอนการผลิตด้วย โดยคิดอยู่เสมอว่า ควรทำอะไรให้ได้งานออกมาเร็วขึ้น ตัวอย่างเช่น การผลิตตัวปลาปัก ในสัปดาห์แรกสามารถผลิตได้ 10 ชิ้น สัปดาห์ต่อมาเพิ่มเป็น 50-200 ชิ้น จนในที่สุดสามารถผลิตได้ 2 วัน 50 คู่ ซึ่งเป็นผลมาจากการวางระบบงานที่ดี สมมติจะผลิตปลาปัก 30 ตัว จะเริ่มต้นด้วยการเตรียมวัสดุ เพื่อทำตัวปลาในคราวเดียวกันทั้ง 30 ตัว แล้วตัดกะลาออกเป็นชิ้นๆ จากนั้นให้ลูกน้องจัดให้เรียบร้อย และส่งให้นายฉัตรชัย หมวกช่วย ประกอบเป็นตัวปลาอันเป็นขั้นตอน สุดท้าย

จากแนวคิดที่ต้องการผลิตให้ได้ผลงานอย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการของลูกค้า เขาจึง ได้ดัดแปลงแทนเจาะให้เป็นเครื่องจักรกระดากทราย ใช้สำหรับตัดกะลาให้เรียบ แล้วนำมาประกบ ติดกัน เพื่อทำเป็นค้ำจับของไม้จิ้มผลไม้ กะลาที่นำมาขัดนั้น มีลักษณะเป็นวงกลมเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1.25 นิ้ว จะถูกตัดแบ่งด้วยเครื่องปั๊มได้คราวละหลายชิ้น แล้วนำไปใส่ในเครื่องจักร กระดากทรายที่ดัดแปลงใหม่ โดยสามารถใส่ได้คราวละประมาณ 10 ชิ้น เมื่อถูกขัดจนเรียบแล้วจะ ออกมาทางช่องด้านหน้าเอง เขาเล่าว่า ใช้เวลาออกแบบเครื่องจักรนี้ถึง 2 ปี คิดว่าจะสามารถรองรับ คำสั่งซื้อไม้จิ้มผลไม้ได้เป็นหมื่นชิ้น และผลิตได้ทันภายใน 1 เดือน

นอกจากเครื่องจักรกระดากทรายแล้ว เขายังคิดประดิษฐ์เครื่องจักรปิดด้วย ซึ่งเป็นเครื่องที่ ใส่ลูกปิดสำหรับทำสร้อยคอเข้าไปขัดได้คราวละยูนับ 100 เส้น ทำให้สามารถผลิตสร้อยคอได้ รวดเร็วยิ่งขึ้น และเป็นการประหยัดแรงงานด้วย

สำหรับการจ่ายค่าจ้าง ถ้าเป็นคนที่ฝึกใหม่จะจ่ายเป็นเงินเดือนๆ ละ 700 บาท พร้อมทั้งอยู่และ อาหาร 3 มื้อ เมื่อพัฒนาจนมีฝีมือดีขึ้น ก็จะจ่ายเป็นรายวันๆ ละ 200 บาท พร้อมทั้งอยู่และอาหารเช่น เดิม หลังจากที่ฝึกจนชำนาญแล้ว จะได้รับค่าจ้างเป็นรายชิ้น ส่วนรายได้ของสมาชิกจะได้น้อยหรือ น้อยขึ้นอยู่กับความชำนาญของแต่ละคน โดยสมาชิกที่มาอาศัยอยู่ที่กลุ่มนั้น ถ้าเป็นผู้ที่มีฝีมือก็จะได้

รับเงินเดือนประมาณ 3,000-3,500 บาท ส่วนผู้ที่มีความชำนาญและสามารถรับมอบหมายงานได้แล้ว จะรับงานเป็นชิ้น ๆ ตามใบสั่งสินค้าไปทำส่วนตัว หรือกระจายงานให้ไปทำที่บ้าน ซึ่งจะมีรายได้ไม่จำกัดขึ้นอยู่กับปริมาณงานที่ทำได้ แต่โดยเฉลี่ยแล้วจะมีรายได้คนละประมาณ 10,000 บาทต่อเดือน โดยกลุ่มจะจ่ายค่าจ้างให้แก่สมาชิกทันทีที่ลูกค้าโอนเงินเข้าบัญชีแล้ว

อย่างไรก็ดี ทางกลุ่มต้องมีภาระในการฝึกอบรมคนใหม่ให้เป็นช่างอยู่เรื่อยๆ เนื่องจากผู้ที่ได้รับการฝึกจนมีฝีมือดีแล้ว มักจะแยกออกไปรวมตัวกับเพื่อนๆ จัดตั้งกลุ่มใหม่ ซึ่งขณะนี้ มีจำนวน 10 กลุ่ม แต่ผู้ที่แยกออกไปจัดตั้งกลุ่มใหม่กันเองส่วนใหญ่ มักจะมีปัญหาในการดำเนินงาน จนต้องล้มเลิกกิจการไปก็มี เนื่องจากขาดประสบการณ์และมีปัญหาเรื่องการเงินด้วย คนพิการที่ผ่านการฝึกอบรมจากกลุ่มไปแล้วจนถึงปัจจุบันมีจำนวน 68 คน

3.3.6 เงินทุนหมุนเวียน

ทุนเริ่มแรก เป็นเงินกู้จากกรมประชาสงเคราะห์จำนวน 40,000 บาท ในตอนนั้นหลังจากผลิตสินค้าได้จำนวนหนึ่งแล้ว ก็จะนำไปขายและจัดซื้อวัตถุดิบใหม่ เพื่อนำมาผลิตสินค้าอีกต่อไป จนในปัจจุบันมีเงินทุนหมุนเวียนประมาณเดือนละ 100,000 บาท ซึ่งเพียงพอต่อการใช้จ่าย อย่างไรก็ตาม แม้เงินในบัญชีจะมีไม่มากก็ตาม แต่กลุ่มก็ยังอยู่ได้เพราะมีสต็อกสินค้าเป็นจำนวนมากคิดเป็นมูลค่าประมาณ 200,000 บาท

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มนี้ที่จะนำมาแสดงเป็นตัวอย่าง คือ ไก่กระปุกออมสิน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3.3 : ไก่กระปุกออมสินของกลุ่มหัตถกรรมฯ บ้านสระแก้ว

จะเห็นว่า การผลิตของทั้ง 3 กลุ่มมีความแตกต่างกันบ้าง โดยศูนย์ศิลปาชีพชัยบุรีจะจัดสรรให้สมาชิกรับงานไปทำที่บ้านเกือบทั้งหมด รวมทั้งมารับวัตถุดิบบางอย่างไปด้วย เมื่อผลิตเสร็จแล้วก็นำกลับมารวบรวมที่กลุ่ม เพื่อตรวจสอบคุณภาพและกำหนดราคา ส่วนกลุ่มบ้านหน้าถ้ำ จะแบ่งงานให้สมาชิกผลิตเป็นชิ้นส่วน แล้วนำมาประกอบที่กลุ่ม โดยรับวัตถุดิบจากกลุ่มไปทำ แต่มีช่างทำอยู่ที่กลุ่มด้วยจำนวนหนึ่ง เช่นเดียวกับกลุ่มหัตถกรรมคนพิการ ซึ่งมีแรงงานทั้งที่ทำอยู่ที่กลุ่มและรับงานไปทำที่บ้าน โดยให้ผลิตเป็นชิ้นส่วนและนำมาประกอบที่กลุ่มเป็นบางชนิด แต่ถ้าผลิตภัณฑ์มีขนาดเล็ก สมาชิกก็จะผลิตจนสำเร็จรูป ระยะเวลาการผลิตขึ้นกับความยากง่ายของผลิตภัณฑ์ ซึ่งมีตั้งแต่ 2 - 3 นาทีต่อชิ้นจนถึง 15 วันต่อชิ้น ผลิตภัณฑ์ที่ทั้ง 3 กลุ่มผลิตมีหลายรูปแบบ ตัวอย่างเช่น เครื่องใช้ในครัว เครื่องประดับ และเครื่องตกแต่งบ้าน โดยผู้นำกลุ่มจะออกแบบเองเป็นหลัก แต่สมาชิกก็ช่วยออกแบบด้วย รวมทั้งผลิตตามแบบที่ถูกค่านำมาให้ดูเป็นตัวอย่าง ในด้านการจัดหาวัตถุดิบ มีทั้งที่ต้องออกไปหาซื้อจากในแหล่งผลิตหรือร้านค้าหรือสั่งซื้อทางโทรศัพท์ เช่น กระจกฉายทราย เป็นต้น แต่ก็ยังมีวัตถุดิบบางชนิดที่มีผู้ผลิตนำมาส่งให้ที่กลุ่ม เช่น ค้ำไม้ เป็นต้น โดยผู้ผลิตค้ำไม้นั้นซื้อไม้ท่อนจากผู้ที่บรรทุกรถมาขายถึงบ้าน แต่ของกลุ่มหัตถกรรมฯ จะออกไปหาซื้อไม้ท่อนสำหรับทำค้ำไม้จากพื้นที่ด้วยตนเอง

ส่วนการกำหนดค่าแรง ทั้ง 3 กลุ่มจะคิดค่าแรงให้ช่างฝีมือแบบเหมาจ่ายเป็นรายชิ้นตามความชำนาญของผู้ผลิตแต่ละคน แต่กลุ่มหัตถกรรมฯ มีทั้งการจ่ายค่าจ้างเป็นรายวันและรายเดือนให้แก่ช่างฝึกใหม่ด้วย จนกว่าจะมีความชำนาญจึงจะจ่ายเป็นรายชิ้น

สำหรับเงินทุนหมุนเวียน ในระยะแรกทั้ง 3 กลุ่มได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยราชการก่อน โดยศูนย์ศิลปาชีพฯ ได้รับการสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ รวมทั้งเงินทุนจากกรมการพัฒนาชุมชน กลุ่มบ้านหน้าถ้ำได้รับเงินกู้จากกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ส่วนกลุ่มหัตถกรรมฯ ได้รับเงินกู้จากกรมประชาสัมพันธ์ แต่ปัจจุบันมีเงินทุนเพียงพอต่อการหมุนเวียนแล้ว